

11. Орлов В. Ф. Професійне становлення майбутніх вчителів мистецьких дисциплін: теорія і технологія. – К.: Наукова думка, 2003. – 276 с.
12. Неменский Б. М. Мудрость красоты: О проблемах эстетического воспитания. – М.: Просвещение, 1981. – 192 с.
13. Основи викладання мистецьких дисциплін / За заг. ред. проф. О. Рудницької. – К.: АТЗТ “Експрес-об’ява”, 1998. – 183 с.
14. Українське мистецтво у полікультурному просторі / За ред. проф. О. Рудницької. – К.: ЕксОб., 2000. – С. 53 – 55, 68 – 75.
15. Шевченко Г. П. Эстетическое воспитание в школе: Учебно-методическое пособие. – К.: Радянська школа, 1985. – 144 с.
16. Энциклопедия символизма / Сост. Г. Дятлева, Е. Биркина. – М.: Олма-пресс, 2001. – 320 с.
17. Яроцинский С. Дебюсси, импрессионизм и символизм: Пер. с польск. – М.: Прогресс, 1978. – 231 с.

ВНЕСОК У РОЗВИТОК ХУДОЖНЬОЇ ОСВІТИ МИТЦІВ ГАЛИЧИНИ

Волинська О.,

Криворізький державний педагогічний університет

Анотація. Автором проаналізовано значення художньо-педагогічної спадщини Галичини для розвитку та реформування сучасної мистецької школи України.

Ключові слова: художня освіта, художник-педагог, художник, національне мистецтво, авторська мистецька школа, учбова програма.

Аннотация. Автором проанализировано значение художественно-педагогического наследия Галичины для развития и реформирования современной художественной школы в Украине.

Ключевые слова: художественное образование, художник-педагог, художник, национальное искусство, авторская художественная школа, учебная программа.

Anotation. The importance of art and pedagogical in heritage of Halychyna for the development and reform of modern art school in Ukraine has been analyzed of the author.

Key words: art education, artist-pedagogue, the artist, national art, author art school, curriculum.

Актуальними питаннями сьогодення є реформування та розвиток сучасної мистецької школи України. Успішному вирішенню зазначених питань сприятиме вивчення та творче використання історико-педагогічного досвіду розвитку художньої освіти в Галичині кінця ХІХ – першої третини ХХ століття. Неабияку роль у згаданих процесах становить педагогічна, громадська та творча діяльність митців краю. Слід зазначити, що проблему освіти в мистецтвознавчому аспекті порушили науковці Л. Волошин, О. Нога, Г. Островський, Л. Соколюк, Р. Шмагало, Р. Яців та ін. [3; 12; 13; 18; 21; 22]. Теоретичну основу

нашого дослідження становлять положення й висновки наукових праць із проблем мистецтва та освіти в Україні, розміщені в Енциклопедії українознавства [8]. Етномистецькому навчанню та вихованню шкільної молоді присвячує наукові дослідження Є. Антонович [9]. Окремими дослідженнями у галузі художньої освіти України займаються: Д. Козубовський (Буковина), І. Небесник (Закарпаття), О. Попик (Кам'янецьчина) [9; 11; 14]. Проте проблема художньої освіти в Галичині періоду другої половини ХІХ – першої третини ХХ століть не була предметом спеціального дослідження. Мистецтвознавчий аспект частково порушеної проблеми не охопив педагогічну та громадсько-просвітницьку діяльність багатьох художників Галичини, творчі здобутки яких сприяли розвитку та становленню професійної художньої освіти в краю. Тому завданням нашої статті визначено: проаналізувати внесок у розвиток художньої освіти митців Галичини другої половини ХІХ – першої третини ХХ століть.

Галичина досліджуваного періоду характеризувалася становленням образотворчого та художньо-промислового напрямків мистецької освіти краю. За словами О. Ноги та Р. Яціва, друга половина ХІХ століття відзначалася могутнім мистецьким рухом [12]. Найбільшим осередком мистецького життя вважався Львів. Лідер руху – Кароль Машковський (1831–1886), був одним з ініціаторів заснування місцевої державної мистецької школи для здібної молоді, оскільки існуюча мережа приватних закладів, майстерень не надавала учням ґрунтовної художньої освіти. Хоча в Галичині періоду першої чверті ХІХ століття у різних жанрах образотворчого мистецтва працювала велика кількість творців, серед яких був і відомий художник Лука Долинський (1750–1824), але дослідник С. Гординський зазначав про те, що в краю “Лише в 1860-их рр. виринають нові сили національного мистецтва...” [8, 829]. Найбільш знаними постатями у галицькому мистецтві того часу вважалися творець “Мойсея” – Кирило Устиянович (1839–1903), портретист і церковний маляр Теофіл Копистинський (1844–1916), Микола Івасюк.

У зв'язку з формуванням нових естетичних ідеалів, у Галичині досліджуваного періоду (як і в усій Західній Європі) набули поширення багато мистецьких напрямків (імпресіонізм, постімпресіонізм, символізм, експресіонізм, конструктивізм, кубізм та ін.), які не зовсім сприяли розвиткові українського мистецтва [20]. Дослідженнями нових

напрямоків мистецтва займався С. Гординський. У статті “Формальні завдання сучасного малярства” він potwierджує думку про те, що ідеалами молодих художників стало інше мистецтво, яке відтворювало боротьбу “примітивної” інтуїтивної людини з людиною прагматичною, раціональною, інтелектуальною, що відобразилося у “висловленнях найповнішого духу доби” – різних мистецьких напрямках [6, 7].

Представниками реалістичного напрямку, що набув свого розвитку у 30-х рр. XIX ст., були Антін Манастирський, Осип Курилас. Вчений С. Гординський трактував появу імпресіонізму на галицькому ґрунті як “оновлення мистецтва” [8, 829]. “Кузнецю” імпресіонізму початку XX століття вважалася майстерня Яна Станіславського в Краківській академії мистецтв, звідки вийшла група молодих українських художників: І. Труш, М. Бурачек, М. Жук, І. Северин, В. Масляніков та ін. Майстерня С. Виспянського згаданого вищого художнього закладу підготувала митців, що працювали у напрямку символізму: О. Новаківський, І. Северин, П. Холодний, І. Кулець та ін. Творчість знаного художника Олекси Новаківського його сучасниками тлумачилася як “символічний експресіонізм”, а декоративну творчість видатної художниці Олени Кульчицької розглядали як таку, що характерна для імпресіонізму [8, 830].

У Галичині на початку XX століття набуває свого поширення візантійська школа малярства, яку творчо вдосконалювали та розвивали М. Сосенко та М. Бойчук. Надалі М. Бойчук стане засновником авторської монументальної школи, напрямком якої спирався на візантійське та народне мистецтво краю. З цього приводу науковець С. Гординський зазначив, що новостворена школа М. Бойчука – найважливіша подія “не тільки українського, але й європейського новочасного малярства” [8, 830]. Варто наголосити, що мистецька школа М. Бойчука сприяла розвитку національної художньої освіти та культури, відродженню народних традицій не лише Галичини, а всієї України. Самобутність авторського напрямку полягала у тому, що Михайло Бойчук, разом із групою молодих художників (С. Налепінська, С. Сегно, М. Касперович, С. Бодуен де Куртене, Х. Шрамм та ін.), започаткував й розвинув новий архітектурний стиль – неовізантизм, визначив мету діяльності, головні завдання української мистецької школи та залишив по собі численних послідовників – визначних

львівських художників (Я. Музика, М. Федок, М. Осінчук та ін.), учнів монументальної майстерні Київської академії мистецтв [15].

Важливу роль у становленні та розвитку образотворчого напрямку мистецької освіти Галичини досліджуваного періоду відіграла художня та педагогічна діяльність О. Новаківського. Олекса Новаківський назавжди увійшов в історію художньої освіти Галичини як засновник власної школи малярства – закладу для обдарованої української молоді. Школа О. Новаківського (1923–1935) мала неабияке значення для національного узмістовлення вищої художньої освіти краю. Заклад було відкрито у Львові для незаможних українців. Навчальною програмою школи передбачалося поглиблене вивчення мистецьких спецпредметів, до педагогічної діяльності залучалися лише відомі фахівці (митрополит А. Шептицький, О. Новаківський, О. Курилас, С. Балей, І. Раковський, Є. Нагірний та ін.). Високий навчальний рівень школи Новаківського підтверджувала численна група випускників закладу, у майбутньому – знамих митців та художників-педагогів: Г. Смольський, А. Малюца, В. Гаврилюк, Л. Гец, С. Гординський, Д. Горняткевич, Я. Лукавецький, Р. Чорній, О. Пleshкан, М. Карп'юк, М. Мороз, П. Мегик та ін. [15]. Важливими у діяльності школи були щорічні звітні виставки робіт студентів в Академічному домі у Львові [7]. Зі спогадів С. Гординського знаємо, що такі виставки проводилися з 1926 р. і мали велику популярність у галичан та викликали невдоволення у поляків [5]. Організовували їх учні після літньої пленерної практики на Гуцульщині (с. Космач). Згодом, виставки проводилися у багатьох містах Галичини: Коломиї, Станіславові, Дрогобичі, Стрию, Тернополі, Бережанах, що сприяло популяризації галицького мистецтва серед народу та поширенню національних мотивів у творчості [3], [17, 116]. Вихованці школи О. Новаківського ставали учасниками мистецьких об'єднань (ГДУМ, АНУМ, УТПМ, ЗУМО) та гуртка “Руб” (“Рубай з плеча”), діяльність якого припадає на період 1932–1936 рр. [12]. Відомо, що з нагоди десятиліття школи, власними силами, під керівництвом Б.-І. Антонича учні видали літературно-мистецький альманах “Карби” [1]. Власне, Українське Товариство Прихильників Мистецтва (УТПМ, 1930–1936), утворене групою “Руб” для підтримки діяльності школи Олекси Новаківського у Львові, організувало у залах НТШ виставку творів відомого художника-педагога та його учнів, випустило каталог

експозиції (1933) й накладом УТПМ у друкарні НТШ видало монографію В. Залозецького “Олекса Новаківський” [12].

Неабияке значення для розвитку та організації художньої освіти Галичини другої половини ХІХ – першої третини ХХ століття відіграла діяльність українських мистецьких товариств, об'єднань та фахових художніх комісій. Існуючі творчі об'єднання умовно можемо поділити за двома напрямками: художні та художньо-промислові. Діяльність художніх товариств досліджуваного періоду була спрямована на консолідацію, розвиток та підтримку українських митців, а у подальшому – визначення шляхів національної самоідентифікації. Їхніми заходами здійснювалася популяризація в краю народного та професійного мистецтва, що у подальшому спричинить боротьбу за національну художню школу. Неабиякого значення для розвитку українського мистецтва в Галичині мало функціонування “Товариства прихильників образотворчих мистецтв” (“Towarzystwo Przyjaciół Sztuk Pięknych”, 1866–1939), яке займалося виставкою діяльністю. Товариство організовувало виставки львівських митців за кордоном та європейських художників у Львові, що сприяло популяризації галицьких творів за межами краю [12]. Членами товариства, поряд із німецькими, польським, єврейськими та ін. національностей митцями, були відомі українські художники: К. Устиянович, Т. Кошистинський, Т. Романчук, П. Герасимович, І. Труш, Ю. Панькевич, О. Кульчицька, М. Парацук та ін.

Розвиткові українського й особливо церковного мистецтва краю, консолідації та підтримці національного мистецтва сприяло “Товариство для розвою руської штуки” (1898-1914). Зорганізувалося воно з ініціативи членів НТШ – І. Труша, М. Грушевського, В. Нагірного, Ю. Панькевича як перша професійна організація українських художників Львова [10]. Друкованим органом згаданого об'єднання художників став журнал “Будучність”, заснований І. Трушем (1899). Завдяки виставковій діяльності товариства у Львові, стали відомими в краю імена багатьох митців: О. Новаківського, О. Куриласа, А. Манастирського, А. Пилиховського, О. Скрутка, К. Устияновича та ін. [12]. Про національний характер згаданого товариства довідуємося з “Відозви”, розміщеної на сторінках часопису “Діло” за 1910 рік [19]. Мистецтвознавець М. Голубець у часописі “Стара Україна” підкреслював важливість заснування “Товариства для

розвою руської штуки” для “ратунку... пропадаючих на самоті артистів... й основою для відродження українського мистецтва в Галичині” [4, 144]. Статутом згаданого об’єднання художників зазначалося, що його метою є “розвиток українського мистецтва – малярства, різьби та... золочення як світського так і церковного” [4, 144]. Зі слів М. Голубця знаємо про торговельно-промисловий характер товариства, що спонукало його членів до якісного виконання замовлень, влаштування художніх виставок (1898, 1900, 1903), дало поштовх до зародження художнього руху в Галичині, оскільки в існуючі польські товариства українські митці не допускалися [4]. “Товариство для розвою руської штуки” займалося популяризацією кращих зразків образотворчого й народного мистецтва, етнографічною діяльністю при Науковому Товаристві ім. Т. Шевченка. Художники товариства оспівували раніше невідомі в мистецтві теми з життя, історії та побуту рідного народу, краси Карпат і працювали не лише в жанрі живопису, але й ілюстрували сатиричні часописи “Комар” та “Зеркало”.

Неабиякою подією у художньому житті Галичини стало заснування 1905 р. у Львові за ініціативою І. Труша й допомогою М. Грушевського, М. Грушевської, І. Франка, І. Макухи, В. Гнатюка, С. Томашівського “Товариства прихильників української літератури, науки і штуки”, завданням якого була популяризація українського народного мистецтва у краю та за його межами [16]. Зі слів О. Ноги та Р. Яціва можемо дізнатися про те, що створення “Товариства прихильників української літератури, науки і штуки” (1904–1914) було спричинене самоліквідацією “Товариства для розвою руської штуки” [12]. Яскравим прикладом діяльності товариства вважалося відкриття у Львові всеукраїнської мистецької виставки в салонах Лятура (лютий, 1905). Згадана експозиція складалася з творів народних майстрів й фахівців художніх промислів (килимарство, ткацтво, гуцульська різьба) та 110 робіт 12 українських митців із Галичини й Наддніпрянщини [4]. Учасниками виставки були галицькі (І. Труш, М. Сосенко, Ю. Панькевич, Е. Турбацький, М. Бойчук) та наддніпрянські (І. Бурачек, В. Масляніков, М. Жук, Ф. Красіцький, І. Макушенко, Л. Драгоманова) митці, активна діяльність яких (І. Труш, Ю. Панькевич, М. Бойчук, А. Манастирський, М. Сосенко) у подальшому сприятиме становленню та розвитку художньої освіти краю [12].

Варто наголосити, що заходами прогресивних українських діячів Галичини відбулося заснування багатьох мистецьких об'єднань. Так, І. Левинським, В. Нагірним, І. Трушем для популяризації рідного мистецтва у краю було організовано "Товариство прихильників української старовини" (1911-1914) [12]. З метою експонування збірних, групових та індивідуальних виставок, організації та проведення мистецьких дискусій та актуальних лекцій з професійних питань у краю згодом створюється Львівський Професійний Союз Артистів Пластиків (1932-1939) [12].

Великий вплив на мистецтво Галичини мала діяльність наддніпрянських художників, зокрема, П. Холодного і М. Голубця. За їхньої ініціативи, 1922 р., у Львові було організовано ГДУМ – Гурток Діячів Українського Мистецтва (1922–1927), очолюваний П. Холодним-старшим, М. Голубцем, П. Ковжуном. Заходами ГДУМу в краю було проведено чотири виставки за участю галицьких та наддніпрянських художників (О. Новаківський, О. Кульчицька, О. Сорохтей, Л. Гец, Я. Музика, А. Манастирський, П. Холодний-старший, П. Ковжун, В. Січинський, В. Крижанівський, О. Харків та ін.). Відомо, що діяльність ГДУМу мала важливу мету: виховання української творчої молоді на традиціях національного мистецтва. Друкованим органом гуртка став журнал "Українське мистецтво" [12].

Асоціація Незалежних Українських Митців (АНУМ, 1931-1939) організувала чотирнадцять збірних та індивідуальних художніх виставок у краю та за його межами, запрошувала до виставкової діяльності італійських, французьких, бельгійських та ін. художників; займалася виданням журналу "Мистецтво", ілюстрованих каталогів, монографій, альбомів. Керували Асоціацією Я. Музика, П. Ковжун, М. Осінчук, С. Гординський. Серед членів Асоціації були М. Андриєнко, М. Бутович, Л. Гец, М. Глушченко, М. Дольницька, М. Драган, Ф. Ємець, М. Сельська, Р. Сельський, В. Січинський [12]. Згадане об'єднання митців займалося художньо-педагогічною діяльністю. Так, з ініціативи АНУМу, українська художниця М. Дольницька на базі Міського промислового музею у Львові провела фахові курси з емальєрного мистецтва (1 лютого – 14 березня 1937 р.) [12]. Розвиткові української культури шляхом впровадження нових форм виразу сецесії та символізму сприяло товариство "Молода Муза" (1906-1914) [12]. Полінаціональне молодіжне мистецьке об'єднання "Artes" (1929-1935),

утворене А. Кшивоблоцьким, С. Янишом, М. Висоцьким на чолі з Р. Сельським, а згодом – Л. Лілле, відстоювало ідею художніх пошуків у теорії й практиці, заперечуючи провінційну обмеженість та консерватизм у галицьких творах [12; 15]. Літературно-мистецька група “Митуса” (1921-1922), очолювана В. Бобринським, О. Бабієм, Ю. Шкрумеляком, П. Ковжуном, організовувала у краю поетичні вечори, театральні вистави, заснувала часопис з національного мистецтва “Митуса” [12].

Паралельно з функціонуванням мистецьких товариств та об'єднань, у Львові працювала численна група галицьких митців, які своєю творчістю оспівували національний колорит: І. Труш, О. Новаківський, П. Холодний, П. Ковжун, М. Бутович, Р. Лісовський, О. Сорохтей, Л. Перфецький й художники з групи Січових Стрільців: О. Курилас, Ю. Буцманюк, І. Іванець, Л. Гець та ін. У галузі церковного малярства працювали М. Осінчук, Я. Музика, В. Дядинок та ін. Варто наголосити, що у західноєвропейських осередках також працювали групи українських митців: паризька (О. Грищенко, М. Андрієнко-Нечитайло, М. Глушенко, І. Бабій, В. Перебийніс, В. Хмелюк, З. Зарицька, С. Левицька, М. Кричевський та ін.); празька (І. Кулець, Г. Мазепа та ін.); варшавська (П. Холодний-молодший, П. Мегик, П. Андрусів та ін.). Відомим центром художньої освіти в еміграції вважалася організована у Празі Українська Студія Пластичного мистецтва (1922). Згаданий заклад, створений на зразок академії мистецтв, передбачав чотирирічне навчання та надання випускникам титулу магістра мистецтв [8, 953]. За сприянням видатного українського діяча, поета, професора Краківського університету Богдана Лепкого було створено студентську організацію “Зарево” (1933-1936). Майбутні галицькі митці та художники-педагоги краю (М. Гарасовська, М. Зорій, Д.-Л. Іванцев, Н. Кисілевський, М. Кміть, Ю. Кульчицький, Г. Крук, Я. Лукавецький, А. Наконечний, М. Черешньовський та ін.), будучи студентами краківських вузів, Академії мистецтв, Школи пластичних мистецтв, становили основу згаданого гуртка. Мистецька діяльність зарівчан полягала у глибокому вивченні історії та побуту українського народу під час пленерних поїздок на Гуцульщину, Буковину, Лемківщину, проведенні щорічних виставок творів національної тематики, участі в шостій та восьмій виставках АНУМу [15].

Отже, можемо стверджувати, що педагогічна, громадська та творча діяльність митців Галичини сприяла утвердженню та популяризації українського мистецтва у краю; збереженню та примноженню традицій національного мистецтва. Заходами галицьких митців відбулося не лише утвердження нового стилю в мистецтві, заснування авторських шкіл, а найголовніше – створення української художньої школи. Новостворені мистецькі товариства, об'єднання та фехові комісії краю стали справжніми осередками консолідації найпрогресивніших мистецьких сил краю, популяризаторами українського мистецтва у Галичині, Наддніпрянщині та за кордоном завдяки виставковій діяльності, друкованим мистецьким виданням. Згадані чинники сприяли розвитку художньої освіти Галичини, підготовці українських митців та художників-педагогів, що становить основу реформування сучасної мистецької школи України.

Література

1. Антонич Б. І. Національне мистецтво // Карби. – Львів, 1933. – С. 2-6.
2. Антонович С. А. Змістовний підхід до вивчення традицій народного образотворчого мистецтва // Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. – Кіровоград: РВЦ КДПУ ім. В. Винниченка, 2001. – Вип. 33. – С. 3-10.
3. Волошин Л. Художник глибоких почуттів // Молода Галичина. – 1997. – № 35 (7362). – С. 2.
4. Голубець М. Сто літ галицького малярства. 1804-1904 // Стара Україна. – Львів, 1925. – Ч. I-II. – С. 140-153.
5. Гординський С. Про Олексу Новаківського і мистецьке життя Львова в його часи. (Жмут спогадів) // Терем. – Детройт, 1990. – Ч. 10. – С. 140-153.
6. Гординський С. Формальні завдання сучасного малярства // Альманах Львівського мистецтва. ЗУМО. – Львів, 1931. – С. 7-8.
7. Г. С. Недокінчена виставка // Світ. – Львів, 1928. – Р. IV. – Ч. 23-24. – С. 7-8.
8. Енциклопедія Українознавства. Загальна частина. Репринтне відтворення видання 1949 р. – Київ, 1995.
9. Козубовський Д. О. Вижницький коледж прикладного мистецтва ім. В. Ю. Шкрябляка. – Чернівці: Митець, 1997. – 120 с.
10. Нановський Я. Іван Труш. – Київ: Мистецтво, 1967. – 87 с.
11. Небесник І. І. Художня освіта на Закарпатті у XX столітті: історико-педагогічний аспект. Монографія. – Ужгород: Закарпаття, 2000. – 165 с.
12. Нога О., Яців Р. Мистецькі товариства, об'єднання, угруповання, спілки Львова 1860–1998. – Львів: Українські технології, 1998. – 128 с.
13. Островський В. Художник яскравого таланту // Образотворче мистецтво. – 1972. – № 2. – С. 24-25.
14. Попик О. І. Кам'янець-Подільська художньо-промислова школа 1905–1939 рр. // Реклама та дизайн XXI сторіччя: освіта, культура, економіка: 36. наук. праць / Ред. кол.: М. П. Ліфінцев (голов. ред.), С. А. Антонович (упоряд. і відп. ред.), А. В. Чебикін та ін. – К.: ППР, 2001. – Вип. 2. – С. 182-183.
15. Рішко О. О. Мистецтво Львова першої половини XX століття. Каталог виставки. – Львів: Каменярь, 1996. – 102 с.

16. Січинський В. Михайло Грушевський (1866–1934) // Мистецтво L'ART. – Львів: Асоціація Незалежних Українських Мистців, 1936. – Р. II. – Зошит I. – С. 9-11.
17. Смольський Г. Школа Новаківського. Спомин // Жовтень. – 1972. – № 3. – С. 113-116.
18. Соколюк Л. Бойчукізм у контексті світового художнього процесу першої третини ХХ ст. // Мистецтвознавство України: 36. наук. пр. / Ред. кол.: А. Чебикін (голова) та ін. – К.: Спалах, 2000. – Вип. 1. – 1999. – С. 110-126.
19. Товариство для розвою руської штуки. (Відозва) // Діло. – 1910. – Ч. 188. – С. 7.
20. Художник Яків Струханчук – жертва сталінського терору: Публіцистика / За упоряд. та ред. О. Мусієнка. – К.: Дніпро, 1997. – 204 с.
21. Шмагалю Р. Історичний розвиток деревообробної школи у Станіславові (1883-1920) і сучасна художня школа // Діалог культур: Україна у світовому контексті. Художня освіта: 36. наук. праць. – Львів: Світ, 2000. – Вип. 5. – С. 185-194.
22. Яців Р. М. Львівська графіка 1945-1990. Традиції та новаторство. – Київ: Наукова думка, 1992. – 118 с.

НАУКА НАВЧАННЯ І МИСТЕЦТВА

Головатий С.,

Криворізький державний педагогічний університет

Анотація. В статті розглядаються питання взаємодії митця і глядача, спілкування тих й інших через сприйняття художнього твору. Аналізуються мотиви та методи створення художнього твору та закономірності його сприйняття глядачем.

Ключові слова: художній твір, сприйняття, глядач, методи та прийоми.

Аннотация. С. Головатий. Наука обучения и искусства. В статье рассматриваются вопросы взаимодействия художника и зрителя, общение тех и других через восприятие художественного произведения. Анализируются мотивы и методы создания художественного произведения, а также закономерности его восприятия зрителем.

Ключевые слова: художественное произведение, восприятие, зритель, методы и приемы.

Annotation. Golovaty S. Science of teaching and arts. The questions of co-operation of artist and spectator, intercourse of those and other, through perception of artistic work are examined in the article. Reasons and methods of creation of artistic work are analyzed, and conformities to the law of his perception by a spectator.

Keywords: artistic work, perception, spectator, methods and receptions.

Постановка проблеми. Розходження та боротьба новітніх течій в галузі мистецтва так чи інакше впливають на формування поглядів, переконань молоді. Загальний брак культури часто призводить до бездумного наслідування хибним псевдонуоваціям на ґрунті мистецтва, запозиченим у так званих розвинених країн.